

23. Svjetski dan bolesnika

23rd World Day of the Sick

Stjepan Baloban

Katolički bogoslovni fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Vlaška ulica 38, p.p.432 10000 Zagreb, Hrvatska
Catholic Faculty of Theology, University of Zagreb, Vlaška 38, pp432 10 000 Zagreb, Croatia

Received February 15th 2015;

Accepted February 17th 2015;

Ključne riječi: bolesnici • dan bolesnika • Zagreb • Hrvatska

Kratki naslov: Svjetski dan bolesnika

Keywords: Patients • Day of patients • Zagreb • Croatia

Running head: World Day of the Sick

Autor za korespondenciju/Corresponding author: Stjepan Baloban, redoviti profesor, pročelnik Katedre socijalnog nauka Crkve Katolički bogoslovni fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Vlaška ulica 38, p.p.432, 10000 Zagreb, Hrvatska • E-mail: stjepan.baloban@zg.t-com.hr

Sapientia cordis. »Bjeh oči slijepcu i bjeh noge bogalju«, 23. Svjetski dan bolesnika, Zagreb, Frankopanska 17, 11. veljače 2015., u 17,00 sati.

Job 29,1-20; Gal 6,1-10; Mt 25,31-46

Iskustvo starozavjetnog pravednika i patnika Joba ponavlja se u povijesti čovječanstva. Činiti dobro – istinski i iskreno – a doživjeti zlo pod vidom nevolja, izrugivanja i nepravdi. Kako je to moguće? Job, koji je imao određenu vlast i položaj u svojem gradu i bio poznat po tome što je činio dobro drugima a posebno siročadi i udovicama (usp. Job 29, 12-13) doživio je potpuni krah. Odjednom, čitamo u Bibliji, on, njegova brojna obitelj i cijelo njegovo gospodarstvo doživljava ljudski gledajući potpunu propast. U takvoj situaciji ljudske nemoći, ali i napuštanja i prijekora dotadašnjih prijatelja, Job propituje svoj odnos s Bogom i prolazi putem bolne patnje iz koje na kraju izlazi još jači i čvršći. U Jobovu slučaju na kraju pobjeđuje dobro. Međutim, na temelju životnoga puta pravednika Joba kao da ne možemo izbjeći pitanja:

Zašto dragi Bog dopušta zlo u svijetu? Ili, još drastičnije: Zašto se i nama čini da je katkada zlo jače od dobra? Nismo li i mi često, previše često, svjedoci da oni „zli“, „potkupljivi“, „nemilosrdni“ i „korumpirani“ gledajući ljudskim očima i mjereći ljudskim mjerilima *bolje prolaze* od onih čestitih, pravednih, dobrih i milosrdnih? Takva i slična pitanja ne možemo zaobići u društvu i svijetu u kojem živimo a u kojemu sve teže prolaze upravo oni slabiji, ljudski ranjiviji a posebno bolesni i stariji. Svjestan sve većih nepravdi u svijetu papa, danas sveti Ivan Pavao II., ustanovio je „Svjetski dan bolesnika“ koji se u Katoličkoj Crkvi slavi od 1992. godine. Što vrijeme dalje odmiče to je u svijetu sve teži položaj bolesnih ljudi, posebno siromašnih ljudi koji su potrebni liječničke pomoći. Njihovo liječenje i uopće briga za njihovo zdravlje postaje sve problematičnija što zbog materijalnih

sredstava što zbog načina života i sofisticiranijih mogućnosti liječenja. Između bolesnika i liječnika odnosno zdravstvenog osoblja sve je veća razdaljina koju stvara ekonomija u kojoj je na prvom mjestu novac, a ne čovjek. U svemu tome sve teže se snalaze zdravstveni djelatnici, posebno oni zdravstveni djelatnici za koje je biti liječnik, medicinska sestra ili bilo koji zdravstveni djelatnik prije svega *poziv, zvanje* a tek onda posao. Nezadovoljnih, nepravdama izudaranih, nemoćnih i bolesnika – pacijenata i zdravstvenih djelatnika ima sve više i u našem hrvatskom društvu. Nemoć i svojevrsna apatija 'osjeća se posvuda', pa i među onim čimbenicima u društvu koji su prijašnjih godina bili i aktivniji i glasniji u traženju rješenja za izlazak iz 'tužne situacije' u kojoj se našao hrvatski zdravstveni sustav.

Proslavom Svjetskog dana bolesnika svake godine iznova Katolička Crkva, s jedne strane, *poziva na molitvu* kako za bolesnike – pacijente i zdravstvene djelatnika tako i za sve one dobre ljude koji bolesnima i nemoćnima 'dobrovoljno' pomažu na različite načine. S druge strane, Katolička Crkva *poziva na činjenje*, to jest na *nužno potrebne promjene* u gospodarstvu i u politici kako bi se situacija u odnosu na siromašnog, bolesnog i nemoćnog čovjeka mijenjala na bolje.

Već drugu godinu zaredom papa Franjo poput „starozavjetnog proroka“ jasno, snažno i bez obzira na koga se to odnosilo ukazuje na nepravde s kojima se susreće današnji čovjek: čovjek kršćanin- katolik ali i svaki čovjek, posebno siromašan i od svih ostavljen. Njegove riječi prodiru dalje od običnoga govora, prodiru do srca i savjesti suvremenog čovjeka bez obzira je li riječ o katoliku, nevjerniku, agnostiku ili pak vjerniku neke druge vjerske ili religijske zajednice. Papine poruke iz dokumenta „*Evangelii gaudium – Radost evanđelja*“, iz 2013. godine, svakim danom nam postaju sve razumljivijima, posebno one koje se odnose na nepravde gospodarskoga sustava: „Same se ljude promatra kao po-

trošačka dobra koja se mogu koristiti ili baciti. Stvorili smo 'kulturu odbacivanja', koja uzima sve više maha" (Papa FRANJO, *Evangelii gaudium – Radost evanđelja*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, br. 53, str. 48). Ti „isključeni nisu samo 'izra-bljeni', već su otpadci, 'viškovi'" (*Isto*). Teške riječi ali istinite koje ne bi smjele nikoga ostaviti ravnodušnim: „Kao što zapovijed 'Ne ubij' postavlja granicu kako bi se očuvala vrijednost ljudskog života, danas moramo također reći 'ne' ekonomiji isključivanja i nejednakosti. Ta ekonomija ubija. Kako je moguće da nije vijest kako je stari beskućnik na ulici umro od hladnoće, a da je vijest kako je vrijednost burze pa a za dva boda? To je isključivanje" (*Isto*, br. 53, str. 47).

Prigodom 23. Svjetskoga dana bolesnika, koji se i ove 2015. godine slavi 11. veljače na blagdan Gospe Lurdske, papa Franjo je uputio poruku pod nazivom „*Sapientia cordis (Mudrost srca)*. 'Bjeh oči slijepcu i bjeh noge bogalju'" (Job 29,15). U toj poruci karizmatični papa se ne želi pomiriti sa stanjem apatije i nemoći. Stoga svakoga od nas na svojem radnom mjestu i položaju, svakog zdravstvenog djelatnika ali i sve one u čijoj se blizini nalaze bolesni i nemoćni poziva da u mudrosti srca budemo „oči slijepcu i noge hromome“.

Poruka pape Franje polazi od kršćanskoga uvjerenja da na kraju u čovjekovu života dobro pobjeđuje zlo. Slikovito je to opisano u evanđelju (usp. Mt 25, 31-46) u kojem je riječ o posljednjem sudu. Oni koji su činili dobro u životu: nahranili gladnoga, napojili žednoga, pohodili bolesnoga, zauzeli se za nemoćne i nepravdom izudarane biti će nagrađeni vječnom srećom: „Zaista, kažem vam, meni ste učinili koliko ste učinili jednomu od ove moje najmanje braće“ (Mt 25,40) poručio je Isus svojim učenicima. Oni drugi koji su sve suprotno činili susreti će se s gorkom činjenicom vječne muke na kraju ovozemaljskoga života. Stoga sveti Pavao poziva prve kršćane da jedni drugima čine dobro, da nose breme na jedni drugih jer će tako „ispuniti zakon Kristov“ (Gal 6, 2).

Čovjek, svaki čovjek, svaki od nas može uvijek i u svakoj životnoj situaciji činiti dobro potrebnijima i bolesnijima od sebe. Upravo nas na to poziva papa Franjo u Poruci za 23. Svjetski dan bolesnika. Kako je to moguće?

„Mudrost srca“ se ne sastoji u teoretskom i apstraktnom znanju već je to mudrost koju Duh Sveti izljuje u „um i srca onih koji su osjetljivi na patnje svoje braće i sestara i koji su kadri vidjeti u njima Božju sliku“ (Papa FRANJO, Poruka pape Franje u povodu 23. svjetskog dana bolesnika, 11. veljače 2015., u: IKA - *Informativna katolička agencija*, 9. 01. 2015., br. 1.).

Pod četiri vida papa Franjo u svojoj *Poruci* konkretizira „mudrost srca“ u odnosima prema bolesnima, nemoćnima, napuštenima, osamljenima...

Kao *prvo*, mudrost srca znači služiti braći i sestrama, to jest biti „oči slijepcu“ i „noge bogalju“. Koliki kršćani se i danas posvećuju na taj način da su „blizu bolesnika koji trebaju stalnu brigu i pomoć kod pranja, odijevanja i hranjenja. To služenje, osobito kada je dugotrajno, može postati naporno i teško. Relativno je lako pomagati nekome nekoliko dana, ali je teško dvoriti osobu mjesecima ili čak godinama“ (*Isto*, br. 2).

Vrijeme provedeno s bolesnicima je *sveto vrijeme* stoga ćemo kao *drugo* iz *mudrosti srca* biti kadri provesti vrijeme s braćom i sestrama koji su pogođeni teškom bolešću i neizlječivom bolešću. To je, prema papi Franji, istinska briga oko *kvalitete života* a ne eutanazija koja se pokušava opravdati gubljenjem kvalitete života (usp. *Isto*, br. 3).

Izaći iz „samoga sebe prema našoj braći i sestrama“. Izaći iz vlastite sigurnosti i udobnosti. To je kao *treće* plod mudrosti srca što je ujedno i apsolutni prioritet misijske naravi Crkve, Crkve koja „razumije, pomaže i promiče“ (*Isto*, br. 4). I, konačno, kao četvrto mudrost srca je pokazati solidarnost s braćom i sestrama na različite načine, a osobito u tome da ih *ne sudimo* poput Jobovih prijatelja.

Bolesni i nemoćni, a osobito oni koji su u vjeri potpuno urognjeni u patnju i bol postaju drugima, nama, svjedoci vjere koja omogućuje „prigrlliti patnju, premda je čovjek svojim umom ne može potpuno shvatiti“ (*Isto*, br. 5).

Puno stvari u životu ne možemo razumjeti, posebno ne nepravde, a nadasve patnju i trpljenje. Preostaje vjera koja nudi odgovore i na ona pitanja na koja čovjek svojim umom ne pronalazi odgovor. Stoga se kao vjernici utječemo Blaženoj Djevici Mariji, prijestolju Mudrosti, „da po služenju bližnjima koji trpe i po samom iskustvu patnje uzmognemo zadobiti i u sebi njegovati istinsku mudrost srca!“ (*Isto*, br. 6) naglašava papa Franjo.

Po „mudrosti srca“ ostvarujemo svoj ljudski i kršćanski odnos prema drugome a osobito prema bolesnima, umirućima i svakom potrebitom koji se našao na našem životnom putu.

Literatura/References

Kod autora.